

בדלתיים סגורות

Z:\00000000000000000000000000000000=2015-----\HAKIKA-KIDUD\2009-avoda\outdoc-nohyper\OutDoc-Makor\sm05002060.doc

(1) בצוואה בכתב יד כאמור בסעיף 19 הצוואה כולה כתובה בכתב ידו של המצווה.

(2) בעדים כאמור בסעיף 20 – הצוואה בכתב והמצווה הביאה בפני שני עדים.

יכול ואף ניתן על פי הוראה זו להכשיר צוואה שלא נחתמה בו זמנית בפני שני עדים, אך אין ספק כי העדים חייבים להתרשם כי המצווה אכן הבין את משמעות הצוואה בחתימתו עליה.

בדנ"א 7818/00 אהרון נ' אהרונ' פ"ד נ"ט (6) 653 הדגישה השופטת עדנה ארבל:

"המחוקק ביקש להרחיב את סמכותו של ביהמ"ש. כך למשל, בצוואה שנערכה עפ"י סעיף 20 – צוואה בעדים – עולה מלשון החוק, כפי שתוקן, כי ביהמ"ש מוסמך להכיר בתוקפה של צוואה אף אם לא צויין בה תאריך, אף אם המצווה לא חתם עליה, אף אם הצוואה לא נחתמה על ידי מי מהעדים לה, אף אם אין בה הצהרה של המצווה כי זו אכן צוואתו, ואין מצויין בה אישור העדים שהמצווה חתם והצהיר בפניהם כאמור. כל אלה אינם "מרכיבי יסוד" של הצוואה, להבדיל מן הדרישות שנקבעו כמרכיבי היסוד של צוואה בעדים: מצווה, שני עדים. סמכות זו, בדומה למצב המשפטי שעמד בתוקף עובר לתיקון, יכול שתופעל אך ורק אם שוכנע ביהמ"ש בכך שהצוואה "משקפת את רצונו החופשי והאמיתי של המצווה".

בע"א 8991/04 ברגות נ' ברגות [פורסם בנבו], הוסיף השופט רובינשטיין לענין תחולתו של תיקון 11 לחוק הירושה:

"המדובר בתיקון אקטיבי המופנה לביהמ"ש, שמטרתו הסדרת שיקול הדעת השיפוטי ביחס להכשרת צוואת פגומות קיימות".

עיקרה של השאלה היא אפוא, האם בית-המשפט שוכנע שהצוואה משקפת את רצונו החופשי והאמיתי של המצווה למרות הפגמים שנפלו בצוואה.

ככלל, נטל הבאת הראיות מוטל בתחילת המשפט על הצד הנושא בנטל השכנוע, כך שאם צד זה לא יביא ראיותיו תידחנה טענותיו.

בהליך של התנגדות לקיום הצוואה מוטלת על מבקש ביטול הצוואה, החובה להביא ראיות לעמידה באותו נטל.

(ולענין זה ראה : [ע"פ 28/49 זרקא נ' היוהמ"ש פ"ד ד' 504](#)
 דנ"א [1516/95](#) רינה מרום נ' היוהמ"ש [פורסם בנבו]
[יעקב קדמי, על הראיות חלק](#) שלישי, מעמ' 1505 (ואילך).

לענין נטל הראיה בענין דגן נפסק על ידי כב' השופט חשין בע"א [5185/93 היועץ המשפטי נ' מרום פ"ד מט' \(1\) 318, בעמ' 327](#):

"חזקה היא על אדם שכשר הוא לפעולות משפטיות – בהן עשיית צוואה- וחזקה היא על מצווה כי בעת עשיית צוואתו ידע להבחין בטיבה של צוואה. הטוען כי בעת עשייתה של צוואה לא ידע המצווה להבחין בטיבה של צוואה- עליו הנטל להוכיח טענתו".

"אולם, אם נפל פגם בחזקת התקפות של הצוואה, עובר נטל ההוכחה של התקפות והאמיתות של הצוואה אל המבקש לקיימה.

([ע"א 4902/91](#), שדמה גודמן ואח' נ' ירבית בית מדרש גבוה פדי מט (2) 441, 450).

על המבקש קיום הצוואה לשכנע את ביהמ"ש בכך שלפניו הבעה אמיתית של רצונו של המצווה, דהיינו, גמירות דעתו לצוות. (ראה ספרו של ש. שילה "פירוש לחוק הירושה" תשנ"ה-1965 הוצאת נבו עמ' 231, 249, 271)."
 (הדגשה שלי ד.ט).

בבקשה לביטול צו קיום הצוואה, טען המבקש, בסעיף 12 לתצהירו, עליו חתם ביום 09/08/05 כדלקמן:

"המנוחה לא הבינה עברית ולא שמעה את השפה העברית למעט מילים בסיסיות. שפת המנוחה הינה הודית. יחד עם זאת, ברור שעדי הצוואה, שניהם ממוצא מרוקאי, אינם שולטים בשפה ההודית. מכאן שעדי הצוואה לא קראו או תרגמו למצווה את הצוואה לשפתה. גם המנוחה עצמה לא קראה את הצוואה, שכן אין היא קוראת עברית".

ובסעיף 13 לאותו תצהיר כותב המבקש:

"אין ע"ג הצוואה התייחסות לשאלת תרגום הצוואה, או הקראתה בפני המצווה".

ביום 18/06/98, כעבור 10 ימים מיום האשפוז ופחות מחודש לאחר מועד עריכת הצוואה, הגישה המשיבה 1 בקשה לצו הגנה כנגדי וכנגד המשיבה 4. למרבה האירוניה, ביקשה המשיבה 1 להרחיק אותי ואת אחותי המשיבה 4 מאימנו, בין השאר, מהטעם שלטענתה החתמנו אותה על מסמכים שונים. בהמשך טענה המשיבה 1 כי "רצונם של המשיבים לקבל את הירושה מאימי ועקב כך מתנהגים בחוסר יושר"... עוד טענה המשיבה 1 בבקשתה כי האם מאושפזת בבית החולים ולא מסוגלת לתפקד". (הדגשה שלי ד.ט.).

- א. הצוואה לא נעשתה בפני גורם משפטי אלא בפני עורך צוואות שלא ידוע מי הוא.
- ב. הצוואה נערכה בשפה העברית, שפה שאינה שגורה בפי המנוחה.
- ג. הצוואה הודפסה על ידי עורך הצוואות שאיננו מבין את שפתה של המנוחה וממילא לא יכול היה לקבל הנתונים ישירות ממנה.
- ד. לא הוכח שהצוואה תורגמה למנוחה לשפתה ההודית, ואם אכן תורגמה, לא צויין בצוואה עובדה זו.
- ה. העדים לצוואה אינם מבינים את השפה של המנוחה, השפה ההודית, ואף אם נכחו בעת התרגום, אינם יודעים אם התרגום נעשה כדין אם לאו.
- ו. הצהרת העדים, כפי שמופיעה באישור, אינה תואמת את שאכן היה במציאות. העדה ע. א לא ראתה את המנוחה חותמת על צוואתה ולא חתמה עליה בנוכחות המנוחה, וכן לא הוכח כי המנוחה הצהירה בפניהם כי זוהי צוואתה.
- לכל אלה יש להוסיף את העובדה שפורטה כבר לעיל - ענין הסתרת קיומה של הצוואה בהליך בתיק תמ"ש 9590/98, שהתקיים כשלושה שבועות לאחר עריכת הצוואה, אשר מהותו, חשש מהחתמת המנוחה על המסמכים הנוגעים לרכושה.
- גם תוכן הצוואה מעורר ספקות באשר לשאלה אם אכן המנוחה הבינה על מה חותמת והאם זה היה אכן רצונה האמיתי.
- וכך מעידה עדת הצוואה הגב' א. בעמ' 16 לפרוטוקול מול שורה 10 ואילך:

ת: באו, אמרו לי לבוא לחתום כדי להיות עדה, י. ביקשה ממני להיות עדה. לקחו אותנו, אני הייתי עם א., המנוחה גם היתה איתנו. זה היה פה בבאר שבע. באתי אמרו לי לחתום וחתמתי על זה שהייתי עדה שהמנוחה אומרת שהיא רוצה לתת את הבית והרכוש שלה לי. אני יודעת את זה כי אני הייתי שכנה של המנוחה. היא אמרה שהיא רוצה לתת את הרכוש לי.

לשאלת בית המשפט אני משיבה שהיתה לה עברית דלה, והבנתי ממנה כי היא רוצה להעביר את הרכוש ל-י. היינו שכנות. לא הקריאו לי את הצוואה. אני באותו רגע של הענין חתמתי והלכתי, לא ראיתי את

בנסיבות אלה, ולאור הפגמים שנפלו בצוואה, לא ניתן להכשיר את הצוואה מכח [סעיף 25 לחוק הירושה](#).

משהגעתי לתוצאה זו, אינני רואה צורך לדון בשאר טענות ההתנגדות שהועלו.

סוף דבר:

- א. מוצהר בזה על בטלותה של הצוואה מיום 24/05/98.
- ב. צו קיום הצוואה שניתן על ידי כב' הרשם ביום 28/03/05 – מבוטל.
- ג. המשיבה 1 תשלם למבקש הוצאות משפט ושכ"ט עו"ד בסך 5,000 ₪ בתוספת מע"מ, צמוד למדד ונושא ריבית מתום 30 יום ממועד מתן פסק-הדין ועד התשלום בפועל וזאת במידה והסכום לא ישולם בתום 30 יום מהיום.

מן הראוי היה לפסוק סכום הוצאות גבוה יותר, אולם – מאחר ונטענה טענת זיוף שלא הוכחה ואשר בגינה נמשך הדיון זמן רב, החלטתי לחייב רק בסכום האמור.

טפרברג דניאל 54678313-2060/05

ניתן היום כ"ג שבט תשס"ט (17 פברואר 2009) בהעדר הצדדים. הותר לפרסום ללא פרטים מזהים.

דניאל טפרברג
שופט

שם הקלדנית: מרקוס אורלי
נוסח מסמך זה כפוף לשינויי ניסוח ועריכה

הודעה למנויים על עריכה ושינויים במסמכי פסיקה, חקיקה ועוד באתר נבו - הקש כאן